

Wijnbouw in België

I. Korte geschiedenis van de Belgische wijnbouw

Wijnbouw is een traditionele oeroude landbouwactiviteit in zuidelijk Europa maar ook de Belgische wijnbouw is veel ouder dan we zouden denken. Ten tijde van Karel de Grote werden in zijn rijk maatregelen uitgevaardigd om de kwaliteit van de wijn te verbeteren, en er zijn geschriften die omstreeks het jaar 815 bevestigen dat er wijngaarden zijn in Gent (de Sint-Pieters-abdij) en in Hoei en de buurt van Luik (de opbrengst was bestemd voor de Abdij van Saint-Hubert). Daarmee weten we ook meteen wat de drijfveer was: het maken van miswijn voor de katholieke eredienst !

Snel namen de lokale heersers en hertogen van Bourgondië die niet-exclusieve activiteit van de clerus over en omstreeks de eeuwwisseling (het jaar 1000) wordt op tientallen plaatsen in gans België aan wijnbouw gedaan. Dit zal duren tot begin de 16de eeuw wanneer plots door een combinatie van klimatologische omstandigheden (tientallen jaren opvallend kouder weer) en een economische crisis de wijnbouw in elkaar stort en vrijwel volledig van de kaart geveegd wordt. Een inventaris uit 1846 leert ons dat Belgische wijnbouw overwegend een marginaal Waals fenomeen is (slechts 166 ha) en grotendeels (144 ha) rond Luik en de Maasvallei.

Vanaf 1865 start de opkomst van de druiventeelt onder glas (regio Hoeilaart en Overijse) maar het duurt tot midden de jaren 1960 eer er in gans België stilaan weer interesse komt voor normale wijnbouw. Uiteraard spelen klimaat, nieuwe gecultiveerde rassen (beter bestand tegen lokale ziekten) maar ook het succes van het Belgische bier allemaal een rol in de langzame wederopstanding van de Belgische wijnbouw.

II De Hedendaagse Belgische wijnbouw

Gecontroleerde oorsprongs gebieden. (GOB)

België is door de Europese Unie officieel als wijnproducerend land erkend. In België kent men de wijn classificatie V.Q.P.R.D. "Vin de Qualité Produit dans une Région Déterminée". Deze Gecontroleerde Oorsprongs Benaming (GOB) heeft eenzelfde doel als het Franse AOC (Appellation d'Origine Contrôlée).

In België bestaan er **4 gecontroleerde oorsprongsbenamingen (VQPRD), 2 landwijnen en 2**

mousserende kwaliteitswijnen

Deze zijn van kracht ingevolge volgende wettelijke bepalingen:

1. Ministerieel Besluit van 9 juli 1997: erkenning van "**Hagelandse wijn**" als kwaliteitswijn met gecontroleerde oorsprongsbenaming VQPRD
2. Ministerieel besluit van 6 januari 2000: erkenning van "**Haspengouwse wijn**" als kwaliteitswijn met gecontroleerde oorsprongsbenaming VQPRD
3. Ministerieel besluit van 27 mei 2004: erkenning van de "**Côtes de Sambre et Meuse**" als kwaliteitswijn met gecontroleerde oorsprongsbenaming VQPRD
4. Ministerieel besluit van 18 november 2005: erkenning van "**Heuvellandse wijn**" als kwaliteitswijn met gecontroleerde oorsprongsbenaming VQPRD
5. Ministerieel besluit van 27 mei 2004: erkenning van de "**Vin de pays des Jardins de Wallonie**" als tafelwijn met een geografische aanduiding;
6. Ministerieel besluit van 18 november 2005: erkenning van "**Vlaamse landwijn**" als tafelwijn met een geografische aanduiding;
7. Ministerieel besluit van 18 november 2005: erkenning van "**Vlaamse mousserende kwaliteitswijn**" als in bepaalde gebieden voortgebrachte mousserende kwaliteitswijnen
8. Ministerieel besluit van 5 maart 2008: erkenning van de "**Waalse mousserende kwaliteitswijn**" en "**Crémant de Wallonie**" als mousserende kwaliteitswijnen met de gecontroleerde oorsprongsbenaming (v.m.q.p.r.d.).

De bodem

Druivelaars groeien op alle bodems. De grond mag echter niet te rijk zijn, maar eerder schraal. Op een vruchtbare bodem groeit een druivelaar zeer goed en geeft veel vruchten. Dit gaat echter ten koste van de kwaliteit. Streken met leem, zand, mergel en ijzerzandsteen zijn dus zeer geschikt voor de wijnbouw. De ijzerzandsteen neemt tijdens de dag de warmte op en geeft die 's nachts af. De harde zandsteen is mee verantwoordelijk voor de mooie minerale impressies van de witte wijnen. De leemlaag in de ondergrond maakt de wijn diep van kleur. Deze wijn is ook meer gecorseerd dan wijn van druiven geteeld op een kalklaag, die dan weer een wijn geven met een hoog alcoholgehalte en een verfijnd aroma. Ook de ondergrond is van groot belang omdat de wortels in de diepte moeten kunnen doordringen. Voor de wijnbouw is het van belang dat de grond water en lucht doorlaat. De grond mag dan ook niet te zwaar zijn.

Het klimaat

Het klimaat is eveneens van groot belang. De centrale ligging van ons land zorgt voor een gematigd klimaat. De weersomstandigheden hebben, zoals bij elke fruitsoort, een grote invloed op de druiventeelt. De zon is een onontbeerlijke factor bij de wijnbouw. De wijngaarden, gelegen op ongeveer 50° breedtegraad, krijgen gemiddeld voldoende uren zon (licht) om een kwaliteitswijn te kunnen produceren, hoewel volgens wijnliteratuur deze streken op de grens liggen voor de wijnbouw. Hier haalt men dan voordeel uit de opwarming van de aarde. Om voldoende rijpe druiven te telen heeft een wijngaard gemiddeld 10° C nodig op jaarbasis. De wijngaarden hebben tevens voldoende water nodig. Daar ontbreekt het ons zeker niet aan. Ook hier geldt: "overdaad schaadt", want te veel regen levert druiven op die te waterig zijn. Het grootste gevaar voor de druiventeelt zit hem in de vorst tijdens het uitlopen van de botten (de maand mei en de bloeiperiode van de druiven (de maand juni). Tegen de harde winters, die gelukkig steeds minder voorkomen, zijn de gebruikte druivensoorten evenwel bestand. Velen verdragen temperaturen tot -30°C. De ligging van de wijngaard is ook van belang in noordelijke gebieden. De best gelegen wijngaarden liggen op een zuidelijke helling met perfecte zoninval.

Druivensoorten

De wetgever heeft bepaald welke druiven men mag aanplanten in welke gecontroleerde oorsprongsgebieden. Sommige wijnbouwers hebben de voorkeur voor louter resistente druivenrassen, die immuun zijn voor schimmelziekten. Meer en meer wijnbouwers kiezen voor de klassieke, traditionele druivenvariëteiten die we kennen uit andere wijnstreken: chardonnay, pinot noir, pinot gris, gewürztraminer, pinot blanc, ... Chardonnay scoort heel hoog. De jongere generatie wijnbouwers combineert vaak de traditionele druiven met resistente rassen. Ondanks de moeilijker klimatologische omstandigheden proberen verschillende wijnbouwers pinot noir op de markt te brengen maar zelden hebben deze wijnen de diepgang die je van wijnen op basis van die druif mag verwachten. De regent en de rondo zijn druiven die opgang maken in België. De regent is de ideale druif om te vinifiëren met de techniek van de koolzuurmaceratie. Die techniek levert diepgekleurde en intens fruitige wijnen op met zachte tannines. Een veel aangeplante witte druif in ons land is de kerner. Kenmerkend voor de kerner is het pittig zuurtje.

Andere in België gebruikte wijndruiven zijn: dornfelder, merlot, cabernet sauvignon, junglans ..

Bron: www.mhweb.be